

Høringsnotat

ENDRINGER I UTLENDINGSFORSKRIFTEN OG STATSBORGERFORSKRIFTEN SOM FØLGE AV NY FOLKEREREGISTERLOV

1 Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) og forskrift 30. juni 2006 nr. 756 om erverv og tap av norsk statsborgerskap (statsborgerforskriften).

De foreslåtte forskriftsendringene har sin bakgrunn i at Stortinget har vedtatt ny folkeregisterlov, jf. lov 9. desember 2016 nr. 88 om folkeregistrering (folkeregisterloven), på bakgrunn av Regjeringens forslag i Prop. 164 L (2015–2016). Skattedirektoratet har nylig sendt forslag til tilhørende forskrift om folkeregistrering på høring, med frist 13. mars 2017. Ikrafttredelsestidspunkt for ny folkeregisterlov og -forskrift er p.t. ikke fastsatt; da dette må samordnes med det øvrige moderniseringsarbeidet for folkeregisteret.

Samtidig med vedtakelsen av ny folkeregisterlov ble det vedtatt endringer i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 84 og lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) § 29, som skal tre i kraft fra samme tidspunkt. Lovendringene gir organer som behandler saker etter utlendingsloven og statsborgerloven hjemmel til, på nærmere bestemte vilkår, å pålegge folkeregistermyndigheten å utlevere opplysninger uten hinder av taushetsplikt.

Disse lovendringene nødvendiggjør nærmere forskriftsregulering av innhenting av opplysninger fra folkeregisteret. Departementet foreslår derfor en ny § 17-7 g i utlendingsforskriften, som gir nærmere regler om innhenting av taushetsbelagte opplysninger fra folkeregisteret i utlendings saker. Departementet foreslår også at § 14-16 i statsborgerforskriften gir nærmere regler om innhenting av taushetsbelagte opplysninger fra folkeregisteret i statsborgersaker. Nåværende § 14-6 blir § 14-7 og nåværende § 14-7 blir ny § 14-8. De foreslåtte forskriftsbestemmelsene presiserer *hvilke organer* som kan anmode om opplysninger, i *hvilke sakstyper* det kan innhentes opplysninger, *hvem* det kan innhentes opplysninger om og *hvilke opplysninger* som kan innhentes.

2 Bakgrunn – ny folkeregisterlov

Ny folkeregisterlov erstatter lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering. Folkeregisterloven av 1970 § 14 og tilhørende forskrift 9. november 2007 nr. 1268 (folkeregisterforskriften) § 9-3 har til nå regulert folkeregistermyndighetens opplysningsplikt overfor andre organer, herunder utlendingsmyndighetene. Den nye folkeregisterloven er i utgangspunktet en teknisk revisjon som viderefører gjeldende regelverk. Loven inneholder imidlertid også visse materielle endringer.

Taushetsbelagte opplysninger kan utleveres til offentlige myndigheter og virksomheter som har *hjemmel i lov* til å innhente opplysninger fra folkeregisteret uten hinder av taushetsplikt, jf. ny folkeregisterlov § 10-2 første ledd. Formålet med endringen er klargjøring og forenkling av gjeldende rett, samt en styrking av personvernet.

Dette innebærer at etater som har behov for taushetsbelagte opplysninger fra folkeregisteret, må kunne vise til hjemmel i «egen» lov (særlov) for å få tilgang til opplysningene. Dette vil sikre bedre notoritet og klarhet mht. hvem som kan få tilgang til registerets taushetsbelagte opplysninger. Finansdepartementet uttaler at om en etat ønsker å få utlevert taushetsbelagt informasjon fra folkeregisteret, er denne etaten selv nærmest til å begrunne behovet for opplysningene, jf. Prop. 164 L (2015–2016) s. 50. Det vises til at tilsvarende løsning er lagt til grunn ved endringene i statsborgerloven § 29 og utlendingsloven § 84, foretatt i 2012.¹ Disse endringene ga utlendingsmyndighetene adgang til å innhente opplysninger fra en rekke andre offentlige organer.

Stortinget har nå vedtatt at folkeregistermyndigheten skal tas inn i opplistingen i utlendingsloven § 84 første ledd over organer som utlendingsmyndighetene kan pålegge å utlevere opplysninger, som ny bokstav g. Dette innebærer at også folkeregistermyndigheten, på nærmere betingelser, får en plikt til å utlevere opplysninger i saker etter utlendingsloven etter forespørsel fra utlendingsmyndighetene, uten hinder av taushetsplikt. Stortinget har også vedtatt at folkeregistermyndigheten skal tas inn i opplistingen i statsborgerloven § 29 tredje ledd, som ny bokstav f. Folkeregistermyndigheten vil, på nærmere betingelser, få plikt til å utlevere opplysninger i saker etter statsborgerloven etter forespørsel fra utlendingsmyndighetene, uten hinder av taushetsplikt.

Både utlendingsloven § 84 annet ledd og statsborgerloven § 29 fjerde ledd krever at det skal gis nærmere regler i forskrift om hvilke organer som kan anmode om opplysninger, i hvilke sakstyper det kan innhentes opplysninger, hvem det kan innhentes opplysninger om og hvilke opplysninger som kan innhentes. De ovennevnte lovendringene nødvendiggjør derfor nye forskriftsbestemmelser om innhenting av opplysninger fra folkeregisteret i utlendings- og statsborgersaker.

3 Gjeldende rett etter folkeregisterloven av 1970

Den som har mulighet til å gjøre seg kjent med opplysninger i folkeregisteret om noens private forhold, har taushetsplikt, jf. gjeldende folkeregisterlov § 13 første ledd første punktum. Som private forhold regnes ikke «en persons fulle navn, fødested, fødselsdato og personnummer, adresse og eventuell dødsdato», med mindre slike opplysninger kan røpe et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige, jf. § 13 første ledd annet punktum. Uten hinder av taushetsplikten kan det i medhold av lov eller regler fastsatt av departementet gis opplysninger fra folkeregisteret til offentlige myndigheter til bruk i deres virksomhet, jf. § 14 første ledd.

En offentlig myndighet kan, når det foreligger et begrunnet behov, gis opplysninger om «noen få personers fulle navn, fødested, fødselsdato, personnummer eller D-nummer, adresse, sivilstand, ektefelle/registrert partner, barn, foreldre og eventuell dødsdato», med mindre dette kan røpe et klientforhold eller lignende personlige forhold, jf. gjeldende folkeregisterforskrift § 9-3 nr. 1 første ledd første punktum. Taushetsbelagte opplysninger om personer kan gis til offentlig myndighet som har hjem-

¹ Se Prop. 95 L (2011–2012) *Endringer i utlendingsloven (innhenting av opplysninger fra offentlige organer mv.)* og Prop. 132 L (2011–2012) *Endringer i statsborgerloven*.

mel i lov til å innhente opplysninger fra folkeregisteret uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, jf. § 9-3 nr. 1 første ledd annet punktum.

En offentlig myndighet kan få opplysninger som nevnt i § 9-3 nr. 1 første ledd om flere enn noen få personer når det er mulig å hente opplysningene ut ved elektroniske hjelpemidler fra Det sentrale folkeregisteret, jf. folkeregisterforskriften § 9-3 nr. 1 annet ledd. Opplysningene kan gis etter skriftlig søknad dersom det foreligger et begrunnet behov for utlevering, jf. § 9-3 nr. 1 annet ledd første og annet punktum. Folkeregistermyndigheten har adgang til å gi opplysninger som omfatter mer enn noen få personer på regelmessig basis, jf. § 9-3 nr. 1 tredje ledd. Politiet skal få de opplysninger fra registermyndigheten som «politiet finner nødvendig», jf. § 9-3 nr. 1 femte ledd.

4 Nye rettslige grunnlag for innhenting av opplysninger fra folkeregistermyndigheten

4.1 Ny folkeregisterlov – hvilke opplysninger som er omfattet av taushetsplikt

Ny folkeregisterlov § 9-1 annet ledd fastsetter at taushetsplikten ikke omfatter opplysninger om en persons fulle navn, fødselsdato, kjønn, fødsels- og d-nummer, grunnlaget for registrert identitet etter § 3-2, adresse, fødested, statsborgerskap, sivilstand, vergemål, stadfestet fremtidsfullmakt og dødsdato, med mindre slike opplysninger rører et klientforhold eller andre forhold som gjør at opplysningene må anses personlige.

Til forskjell fra gjeldende folkeregisterlov vil altså opplysninger om statsborgerskap, vergemål og sivilstand² i utgangspunktet ikke lenger være underlagt taushetsplikt, se nærmere om dette i Prop. 164 L (2015–2016) s. 39.

Opplysninger om elektronisk kontaktinformasjon, foreldre, ektefelle/registrert partner, barn og foreldreansvar vil være underlagt taushetsplikt. Historiske opplysninger vil som utgangspunkt være underlagt taushetsplikt, med unntak av navn og adresse, jf. § 9-1 annet ledd.

4.2 Utlendingsloven § 84 første ledd som rettslig grunnlag for innhenting av opplysninger fra folkeregistermyndigheten

Utlendingsloven § 84 første ledd regulerer hvilke offentlige organer som har opplysningsplikt overfor organer som behandler saker etter utlendingsloven. Organene som til nå har vært omfattet av plikten til å gi informasjon er barnevernsmyndighetene, kommunene i tilknytning til introduksjonsprogrammet, Statens lånekasse for utdanning, arbeids- og velferdsforvaltningen, skattemyndighetene og politiet, jf. første ledd bokstav a–f.

Stortinget har vedtatt å innta folkeregistermyndigheten i opplistingen i utlendingsloven § 84 første ledd – i ny bokstav g. Dette innebærer at § 84 første og annet ledd, som i dag gjelder for de forannevnte offentlige organene, også vil gjelde for folkeregistermyndigheten.

Dersom det organet som behandler en sak etter utlendingsloven anser det som nødvendig for opplysning av saken, kan organet pålegge de nærmere spesifiserte organe-

² Etter folkeregisterloven av 1970 er enkelte opplysninger om sivilstand underlagt taushetsplikt.

ne nevnt i bestemmelsen å utlevere opplysninger om utlendinger eller andre loven gjelder for, uten hinder av taushetsplikt, jf. utlendingsloven § 84 første ledd. Det er lagt til grunn at formuleringen «behandler en sak etter loven» skal tolkes vidt og omfatte alle oppgaver organet utfører etter loven, uavhengig av om det foreligger en søknad eller om det skal treffes et vedtak, jf. Prop. 95 L (2011–2012) s. 17. Blant annet skal identitetskontroll og saksforberedelse omfattes av ordlyden. Utøvelse av veiledningsplikten etter forvaltningsloven § 11 i forbindelse med sakene som er nevnt i forslaget til utlendingsforskriften ny § 17-7 g, vil derfor også omfattes.

Videre slås det fast at organet som anmodes om å utlevere opplysningene får en plikt til å utlevere, samtidig som at opplysningene må være nødvendige for opplysning av saken. Organet som har plikt til å avgi opplysningene skal imidlertid ikke vurdere hvorvidt opplysningene er nødvendige. Nødvendighetsvurderingen skal foretas av det behandelende organet som etterspør opplysningene. Når det gjelder det nærmere innholdet av nødvendighetskriteriet, viser departementet til hva som ble uttalt i Prop. 95 L (2011–2012) s. 13.

«Departementet presiserer at nødvendighetskriteriet ikke skal forstås så snevert som at det er et vilkår for utlevering av opplysningene at de faktisk får avgjørende betydning i den konkrete saken. Det kan utlendingsmyndighetene først ta stilling til etter å ha sett informasjonen. Spørsmålet er om denne typen informasjon kan tenkes å få avgjørende betydning i den aktuelle sakstypen. Dette innebærer at organene vil kunne forhåndsdefinere/predefinere hvilke typetilfeller som er omfattet av utleveringsplikten. De aktuelle typetilfellene/opplysningene kan dermed forhåndsavklares mellom utlendingsforvaltningen og avgiverorganet, slik at det kan legges til rette for et automatisert system med meldingsutveksling, uten at avgiverorganet trenger å vurdere den konkrete saken ut over at det angis hvilken type sak det er og hvilken type informasjon det er behov for.»

Med andre ord kan større informasjonsmengder innhentes, så fremt disse anses å være relevante.

4.3 Statsborgerloven § 29 som rettslig grunnlag for innhenting av opplysninger fra folkeregistermyndigheten

Statsborgerloven § 29 regulerer hvilke offentlige organer som har opplysningsplikt overfor organer som behandler saker etter statsborgerloven. Organene som til nå har vært omfattet av plikten til å gi informasjon er politiet, skattemyndighetene, arbeids- og velferdsforvaltningen, Statens lånekasse for utdanning og kommunene, jf. tredje ledd bokstav a–e.

Stortinget har vedtatt å innta folkeregistermyndigheten i opplistingen i statsborgerloven § 29 tredje ledd – i ny bokstav f. Paragraf 29 tredje og fjerde ledd, som gjelder de forannevnte offentlige organene, gjelder også for folkeregistermyndigheten.

Dersom det organet som behandler en sak etter statsborgerloven anser det som nødvendig for opplysning av saken, kan organet, uten hinder av taushetsplikt, pålegge et annet organ å utlevere opplysninger i samsvar med nærmere regler gitt i forskrift, jf. statsborgerloven § 29 tredje ledd. I Prop. 132 L (2011–2012) s. 11 er det lagt til grunn at formuleringen «behandler en sak etter loven» skal tolkes vidt og omfatte alle oppgaver organet utfører etter loven, uavhengig av om det foreligger en søknad eller om det skal treffes vedtak. Forberedelse av en sak vil også være omfattet, selv om det organet som forbereder saken ikke er det organet som avgjør den. I proposisjonen slås det fast at organene som er nevnt i § 29 tredje ledd har en opplysningsplikt overfor

utlendingsmyndighetene. Opplysningene må være nødvendige for opplysning av saken. Det er organet som behandler en sak etter statsborgerloven som skal vurdere om opplysningene er nødvendige; avgiverorganet skal ikke foreta en selvstendig vurdering for å avgjøre konkret hvilke opplysninger som skal utleveres.

4.4 Politiloven § 29 a som rettslig grunnlag for politiets innhenting av opplysninger fra folkeregistermyndigheten

Fra samme tidspunkt som ny folkeregisterlov trer i kraft, tilføyes også en ny bestemmelse om politiets tilgang til opplysninger i lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 29 a. Av denne paragrafen følger det at politiet kan, uten hinder av taushetsplikt, innhente fra folkeregistermyndigheten de opplysninger som er nødvendige for utførelsen av oppgaver etter denne loven eller andre oppgaver som er fastsatt i lov, eller som følger av sedvane. Blant andre oppgaver som er fastsatt i lov, følger politiets oppgaver etter utlendingsloven og utlendingsforskriften. Endringene som nå foreslås i utlendingsforskriften og statsborgerforskriften er ikke ment å innskrenke politiets adgang til å innhente opplysninger etter politiloven.

5 Departementets vurdering

5.1 Innledning

Både utlendingsloven § 84 annet ledd og statsborgerloven § 29 fjerde ledd fastslår at det skal gis nærmere regler i forskrift om *hvilke organer* som kan anmode om opplysninger, i *hvilke sakstyper* det kan innhentes opplysninger, *hvem* det kan innhentes opplysninger om og *hvilke opplysninger* som kan innhentes.

Utlendingsmyndighetene har ved behandling av saker etter utlendingsloven og statsborgerloven bruk for opplysninger om personer som er å regne som personopplysninger etter lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) § 2 nr. 1.

Personopplysningsloven stiller krav til det rettslige grunnlaget for behandling av personopplysninger. Formålsbestemthetsprinsippet stiller krav til et angitt formål med behandlingen av personopplysningene, jf. personopplysningsloven § 11 første ledd bokstav b. Her må man også innfortolke et klarhetskrav for å kunne vurdere om formålet er uttrykkelig angitt og saklig begrunnet. Videre begrenser formålsbestemthetsprinsippet den videre bruken av personopplysningene og stiller krav til rettslig grunnlag for å gjenbruke opplysninger til nye formål, jf. personopplysningsloven § 11 første ledd bokstav c. Opplysningene skal også være «tilstrekkelige og relevante for formålet med behandlingen», jf. personopplysningsloven § 11 bokstav d. Dette innebærer at opplysningene må ha en saklig sammenheng med formålet, men samtidig må opplysningene være dekkende nok til å kunne fatte et korrekt og forsvarlig vedtak. På bakgrunn av dette må de foreslåtte endringene i utlendingsforskriften og statsborgerforskriften ha et klart angitt formål, være utformet presist og gi myndighetene tilstrekkelige opplysninger.

5.2 Hvilke organer som kan anmode om opplysninger

Etter gjeldende folkeregisterlov kan alle offentlige myndigheter anmode om opplysninger som ikke er underlagt taushetsplikt. Dette er videreført i ny folkeregisterlov § 10-1.

Opplysninger som er underlagt taushetsplikt vil kunne utleveres til utlendingsmyndighetene med hjemmel i utlendingsloven § 84 første ledd ny bokstav g og statsborgerloven § 29 tredje ledd ny bokstav f.

Departementet foreslår at det presiseres i hhv. utlendingsforskriften og statsborgerforskriften at organene som kan anmode folkeregistermyndigheten om utlevering av opplysninger uten hinder av taushetsplikt, er politiet, norsk utenriksstasjon, Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. Kretsen av hvem som kan anmode folkeregistermyndigheten om opplysninger avgrenses med dette til organer som forbereder eller behandler saker etter utlendingsloven og statsborgerloven.

De nevnte organene vil kunne anmode om opplysningene på flere måter. Formuleringen «etter anmodning» i forslaget til utlendingsforskriften ny § 17-7 g første ledd og statsborgerforskriften § 14-6 første ledd omfatter både manuell og elektronisk innhenting av informasjon fra folkeregisteret. Hovedregelen vil være at informasjonen innhentes elektronisk. «Etter anmodning» åpner også for elektroniske løsninger for å innhente en type taushetsbelagt informasjon automatisk i en bestemt sakstype, hvor informasjonen kan være av avgjørende betydning for saken. For eksempel kan taushetsbelagte opplysninger om ektefelle/sivilstand, jf. drøftelsen under pkt. 5.1 ovenfor, være avgjørende i alle saker om familiegjengenforening. I så fall vil opplysningen kunne innhentes automatisk, og det vil ikke kreves separate anmodninger i hver enkelt sak.

5.3 Hvilke opplysninger som kan innhentes

I henhold til ny folkeregisterlov § 3-1 første ledd bokstav a til x, kan følgende opplysninger registreres til hvert enkelt fødselsnummer eller d-nummer:

- a) navn
- b) fødselsdato
- c) kjønn
- d) adresser
- e) elektronisk kontaktinformasjon
- f) kontaktopplysninger dødsbo
- g) fødested
- h) statsborgerskap
- i) foreldre
- j) ektefelle eller registrert partner
- k) sivilstand
- l) barn
- m) foreldreansvar
- n) adopsjon
- o) familienummer
- p) tilknytning til sametingets valgmanntall
- q) samiske språk
- r) vergemål
- s) stadfestet fremtidsfullmakt³
- t) oppholdsstatus
- u) utenlandsk identifikasjonsnummer
- v) utlendingsmyndighetenes identifikasjonsnummer

³ En fullmakt opprettet for å skulle benyttes etter at fullmaktsgiveren pga. sviktende mental helse har mistet evnen til selv å ivareta sine interesser.

- w) registreringsstatus
- x) dødsdato

Opplysningene som kan registreres etter ny folkeregisterlov § 3-1 er i hovedsak en videreføring av bestemmelsene i folkeregisterloven av 1970. Nytt er imidlertid at opplysninger om elektronisk kontaktadresse, kontaktopplysninger dødsbo, samisk språk og stadfestet fremtidsfullmakt kan registreres. Departementet ser det ikke som hensiktsmessig å gi en uttømmende oversikt over alle opplysninger som skal utleveres uten hinder av taushetsplikt i utlendingsforskriften og statsborgerforskriften. Departementet finner det tilstrekkelig å henvise til opplysninger om vedkommende «registrert etter folkeregisterloven § 3-1». Flere av opplysningene som kan registreres etter ny folkeregisterlov § 3-1 vil ikke være underlagt taushetsplikt. Alle registrerte opplysninger etter bestemmelsen vil heller ikke være like relevante for behandling av saker etter utlendingsloven og statsborgerloven. Hvilke opplysninger det er anledning til å innhente begrenses av vilkåret om at det må være «nødvendig for opplysning av saken», jf. utlendingsloven § 84 første ledd og statsborgerloven § 29 tredje ledd.

Grunnlaget for registrering av identitet fremgår av ny folkeregisterlov § 3-2. Bestemmelsen gir hjemmel til å registrere en kvalitetsindikator knyttet til hvert fødsels- eller d-nummer, slik at det kan gå frem av Folkeregisteret om en identitet i registeret er unik, kontrollert eller ikke kontrollert. Utlendingsmyndighetene vil både være avsender og mottager av opplysninger registrert i Folkeregisteret. Opplysninger etter ny folkeregisterlov § 3-2 er i utgangspunktet ikke underlagt taushetsplikt. Unntaket er dersom slike opplysninger rører et klientforhold eller andre forhold som gjør at opplysningene må anses personlige, jf. ny folkeregisterlov § 9-1 annet ledd første punktum. Opplysninger om grunnlaget for registrert identitet bør kunne innhentes, uavhengig av om disse er underlagt taushetsplikt eller ikke. Departementet foreslår derfor at det presiseres i utlendingsforskriften ny § 17-7 g første ledd og statsborgerforskriften § 14-6 første ledd at også opplysninger registrert etter ny folkeregisterlov § 3-2 kan utleveres til utlendingsmyndighetene.

5.4 Hvilke sakstyper det kan innhentes opplysninger i

Nærmere om forslaget til utlendingsforskriften ny § 17-7 g:

Departementet forslår en nærmere regulering av i hvilke sakstyper det kan innhentes opplysninger fra folkeregistermyndigheten. Det foreslås at det skal være anledning til dette i sakstypene angitt i listen under, hvor bokstavene i oppstillingen samsvarer med forslaget til ny § 17-7 g første ledd bokstav a til u:

- a) visum etter lovens § 10, § 11 og § 12,
- b) oppholdstillatelse etter lovens § 28 (beskyttelse),
- c) utelukkelse fra retten til anerkjennelse som flyktning etter lovens § 31,
- d) oppholdstillatelse etter lovens § 38,
- e) opphold i forbindelse med arbeid og studier mv. etter lovens kapittel 3,
- f) familieinnvandring etter lovens kapittel 6,
- g) fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61,
- h) permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62,
- i) tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63 og § 126 annet ledd,
- j) utstedelse av oppholdskort etter lovens § 64 a,
- k) oppholdsrett etter lovens kapittel 13,
- l) tilbakekall av oppholdsdokumenter etter lovens § 120,

- m) reisebevis for flyktninger og utlendingspass etter lovens § 64,
- n) bortvisning etter lovens § 17 og § 121,
- o) utvisning etter lovens § 66, § 67, § 68, § 70, § 122 og § 126 annet ledd,
- p) opphevelse av innreiseforbud etter lovens § 71 annet ledd og § 124,
- q) kontroll som utføres i forbindelse med utlendingens meldeplikt etter lovens § 19 første ledd eller forskriftens § 1-1 ellefte ledd og § 1-10 tredje ledd,
- r) grensekontroll etter lovens § 15,
- s) alminnelig utlendingskontroll etter lovens § 21,
- t) iverksetting av vedtak etter lovens § 90 og
- u) fastsetting av utlendingens identitet etter lovens § 83 annet ledd eller forskriftens § 17-7.

Forslaget til ny § 17-7 g i utlendingsforskriften innebærer at det gis en uttømmende liste over hvilke sakstyper utlendingsmyndighetene kan anmode om å få utlevert opplysninger fra folkeregistertyndigheten i, uten hinder av taushetsplikt. Forslaget er således en presisering av det saklige virkeområdet til utlendingsloven § 84 første ledd, med de endringer som ble foretatt i forbindelse med vedtakelse av ny folkeregisterlov. Når det gjelder bruken av begrepet «sak» i forslaget til utlendingsforskriften ny § 17-7 g første ledd, jf. utlendingsloven § 84 første og annet ledd, viser departementet til pkt. 4.2 ovenfor om at saksbegrepet skal tolkes vidt og omfatte alle oppgaver organet utfører etter loven.

Nærmere om forslaget til statsborgerforskriften § 14-6:

Departementet foreslår en nærmere regulering av hvilke sakstyper det kan innhentes opplysninger i. Det foreslås at det skal kunne innhentes opplysninger i saker om erverv av norsk statsborgerskap etter statsborgerloven kapittel 2, 3 og 4 og § 37, og i saker om tap av norsk statsborgerskap etter statsborgerloven kapittel 5.

Forslaget til § 14-6 i statsborgerforskriften begrenser det saklige virkeområdet til statsborgerloven § 29 og angir uttømmende i hvilke saker utlendingsmyndighetene kan anmode om å få utlevert opplysninger uten hinder av taushetsplikt.

5.5 Hvem det kan innhentes opplysninger om

Nærmere om forslaget til utlendingsforskriften ny § 17-7 g:

Departementet foreslår en nærmere presisering av hvem utlendingsmyndighetene kan innhente opplysninger om, slik at det går klart frem av utlendingsforskriften når det kan innhentes opplysninger både om utlendingen og om andre personer.

Utlendingsmyndighetene vil kunne kreve utlevert opplysninger fra folkeregistertyndigheten «om utlendinger eller andre loven gjelder for», jf. utlendingsloven § 84 første ledd, jf. ny bokstav g. Hvem det kan innhentes opplysninger om skal reguleres nærmere i forskrift, jf. § 84 annet ledd.

Adgangen til å innhente opplysninger om *utlendingen* som saken gjelder reguleres i forslaget til utlendingsforskriften ny § 17-7 g første ledd. Adgangen til å innhente opplysninger om *andre enn utlendingen* fremgår av forslaget til annet ledd.

Bestemmelsene om utlendingslovens saklige virkeområde fremgår av lovens § 2. Loven gjelder utlendingers adgang til riket og deres opphold her, jf. utlendingsloven § 2 første punktum. Med utlending forstås her enhver som ikke er norsk statsborger, jf.

utlendingsloven § 5 første ledd. Også norske statsborgere og juridiske personer kan pålegges plikter etter loven, jf. utlendingsloven § 2 annet punktum. I NOU 2004: 20 «Ny utlendingslov» s. 367 uttales det at loven i utgangspunktet gjelder for utlendinger; alle som ikke er norske statsborgere. Videre uttales det at «loven sier uttrykkelig at også norske statsborgere kan pålegges plikter etter loven». Arbeids- og sosialdepartementet fant ikke grunn til å gjøre vesentlige endringer i utvalgets forslag, men mente at det burde fremgå at også juridiske personer kan pålegges plikter etter loven, jf. Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) s. 57.

Hvem som regnes som utlending fremgår av utlendingsloven § 5 første ledd, og fordrer ingen ytterligere drøftelse. Det vil kunne innhentes opplysninger om utlendingen selv i alle sakstypene som er omtalt i pkt. 5.4 ovenfor. Adgangen til å innhente opplysninger om andre enn utlendingen vil bli omtalt i det følgende.

I forbindelse med endringene i utlendingsloven § 84 foretatt i 2012, uttalte Justis- og beredskapsdepartementet at «[d]et kan imidlertid også være behov for opplysninger om andre enn hovedpersonen, eksempelvis en referanseperson», jf. Prop. 95 L (2011–2012) s. 10.

Med referanseperson menes en person som søkeren ønsker å bli gjenforent med eller etablere familieliv med, jf. utlendingsloven § 39. Referansepersonen kan være utenlandsk statsborger, som omfattes av betegnelsen «utlendinger» i utlendingsloven § 84 første ledd, men vedkommende kan også være norsk borger, jf. Prop. 95 L (2011–2012) s. 10. Videre kan en tredjemann stille garanti i forbindelse med en sak etter utlendingsloven. Garantisten kan være både utenlandsk og norsk statsborger. I Prop. 95 L (2011–2012) s. 10 konkluderes det med at ettersom det også kan innhentes opplysninger om andre enn utlendingen i de nevnte sakene, bør personkretsen reguleres nærmere i forskrift. Utlendingsloven § 84 annet ledd krever en slik forskriftsregulering.

I tillegg til referanseperson og garantist, vil det kunne være behov for å innhente opplysninger om personer som ikke er nevnt i Prop. 95 L (2011–2012). Dette gjelder blant annet vertsfamilie for au pair i sak etter utlendingsloven § 26 første ledd bokstav a, jf. utlendingsforskriften § 6-25, og arbeidsgiver og oppdragsgiver etter hhv. utlendingsloven § 23 og § 24. De nevnte personene vil falle inn under formuleringen «andre loven gjelder for».

Det vil også kunne være behov for å innhente opplysninger om utlendingens og referansepersonens familiemedlemmer (barn, foreldre, søsken, søskens barn, ektefeller og tidligere ektefeller, samboere, foreldres søsken og søskenbarn) ved spørsmål om oppholdstillatelse, tilbakekall, oppholdsrett, utvisning mv. Det vil blant annet være relevant å se hen til tidligere ekteskapsinngåelser og familierelasjoner når utlendingsmyndighetene skal vurdere om det hovedsakelige formålet med inngåelsen av ekteskapet har vært å etablere grunnlag for opphold i riket for søkeren (proformaekteskap), jf. utlendingsloven § 40 fjerde ledd. Relevante momenter i proformavurderingen er blant annet familiemedlemmers ekteskapelige historie, som kan gi grunnlag for mistanke om proforma, jf. departementets instruks GI-01/2010 *Instruks om proformaekteskap*, jf. *utlendingslova § 40 fjerde ledd*. Også i saker om bortvisning, utvisning og opphevelse av innreiseforbud kan det være nødvendig å innhente taushetsbelagte opplysninger om utlendingens familie for å foreta en grundig og effektiv forholdsmessighetsvurdering etter § 70 og § 122 fjerde ledd.

Departementet legger til grunn at det følger forutsetningsvis at loven også gjelder for en viss krets av utlendingens familiemedlemmer. Departementet vil likevel vurdere om det er grunn til å foreslå presiseringer i lovens § 84, for å klargjøre at bestemmelsen også gir adgang til å innhente opplysninger om den nevnte kretsen av personer. I tillegg til forskriftens ordlyd vil imidlertid også nødvendighetskriteriet legge begrensinger på hvilke opplysninger som kan innhentes. Dette medfører at selv om forskriften i utgangspunktet åpner for å innhente opplysninger om utlendingens og referansepersonens familiemedlemmer, vil det ikke være anledning til å innhente opplysninger som ikke er nødvendige i den konkrete saken.

Departementet foreslår at utlendingsmyndighetene kan innhente opplysninger om utlendingen i sakene som er nevnt i forslag til utlendingsforskriften ny § 17-7 g første ledd. I tillegg foreslås det at utlendingsmyndighetene kan innhente opplysninger om følgende personer i disse angitte sakstypene, hvor bokstavene i oppstillingen samsvarer med forslaget til ny § 17-7 g annet ledd bokstav a til e:

- a) *referanseperson* og *garantist* i sak om visum etter lovens § 10, § 11 og § 12,
- b) *vertsfamilie* i sak om oppholdstillatelse for au pair, jf. lovens § 26 første ledd bokstav a, jf. forskriftens § 6-25, fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61, tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63, bortvisning etter lovens § 17 og § 121, utvisning etter lovens § 66, § 67, § 68, § 70, § 122 og § 126 annet ledd, opphevelse av innreiseforbud etter lovens § 71 annet ledd og § 124 og i sak om tiltak mot vertsfamilie etter lovens § 27 b, *arbeidsgiver* etter lovens § 23 og *oppdragsgiver* etter lovens § 24 i sak om oppholdstillatelse etter lovens kapittel 3, fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61, permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62, tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63 og utvisning etter lovens § 66, § 67, § 68, § 70, § 122 og § 126 annet ledd,
- c) *utlendingens barn, foreldre, søsken, søskens barn, ektefelle, tidligere ektefeller, samboer, foreldres søsken og foreldres søskens barn* i sak om oppholdstillatelse etter lovens § 28 (beskyttelse), utelukkelse fra retten til anerkjennelse som flyktning etter lovens § 31, oppholdstillatelse etter lovens § 38, familieinnvandring etter lovens kapittel 6, fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61, permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62, tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63 og § 126 annet ledd, utstedelse av oppholdskort etter lovens § 64 a, oppholdsrett etter lovens kapittel 13, tilbakekall av oppholdsdokumenter etter lovens § 120, reisebevis for flyktninger og utlendingspass etter lovens § 64, bortvisning etter lovens § 17 og § 121, utvisning etter lovens § 66, § 67, § 68, § 70, § 122 og § 126 annet ledd og opphevelse av innreiseforbud etter lovens § 71 annet ledd og § 124, og,
- d) *referansepersonen og referansepersonens barn, foreldre, søsken, søskens barn, ektefelle, tidligere ektefeller, samboer, foreldres søsken og foreldres søskens barn* i sak om oppholdstillatelse etter lovens § 38, familieinnvandring etter lovens kapittel 6, fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61, permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62, tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63 og § 126 annet ledd, utstedelse av oppholdskort etter lovens § 64 a, oppholdsrett etter lovens kapittel 13, tilbakekall av oppholdsdokumenter etter lovens § 120, bortvisning etter lovens § 17 og § 121, utvisning etter lovens § 66, § 67, § 68, § 70, § 122 og § 126 annet ledd og opphevelse av innreiseforbud etter lovens § 71 annet ledd og § 124.

Forslaget til ny § 17-7 g innebærer en uttømmende opplisting av personkretsen det kan innhentes opplysninger om. Følgelig inneholder forslaget en presisering og avgrensning av personkretsen, slik som utlendingsloven § 84 annet ledd krever.

Nærmere om forslaget til statsborgerforskriften § 14-6:

Departementet foreslår en nærmere presisering når det gjelder hvem utlendingsmyndighetene kan innhente opplysninger om, slik at det går klart frem av statsborgerforskriften at det kan innhentes opplysninger om både søkeren og denne personens nærmeste familie når dette er nødvendig for å behandle saken.

Forslaget innebærer at opplysninger om søkeren og denne personens nærmeste familie kan kreves utlevert uten hinder av taushetsplikt. Statsborgerloven § 29, med de endringer som vedtatt på bakgrunn av Prop. 164 L (2015–2016), vil innebære at det kan innhentes «opplysninger i samsvar med forskrift etter fjerde ledd». Utkastet til § 14-6 presiserer og avgrenser personkretsen det kan innhentes opplysninger om, slik statsborgerloven § 29 fjerde ledd krever.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det legges til grunn at de foreslåtte endringene i utlendingsforskriften ny § 17-7 g og statsborgerforskriften § 14-6 vil kunne legge til rette for en mer effektiv saksbehandling i utlendingsforvaltningen, samt bidra til en bedre og mer effektiv utlendingskontroll. Forskriftsbestemmelsene gir klare føringer for hvilke opplysninger politiet, norsk utenriksstasjon, Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda kan innhente fra folkeregisteret, og vil derfor kunne begrense antall saker der utlendingsmyndighetene må be den enkelte om utfyllende eller oppdaterte opplysninger. En uttømmende regulering vil også kunne begrense eventuelle uklarheter om hvorvidt det anmodende organet har hjemmel til å innhente opplysningene.

Nye elektroniske samhandlingsløsninger, som blant annet vil digitalisere folkeregistermyndighetens prosess med å utlevere folkeregisteropplysninger til offentlige myndigheter, er under utvikling i forbindelse med modernisering av folkeregisteret. Forslagene til forskriftsbestemmelser som foreslås i dette høringsnotatet gir ikke behov for andre elektroniske løsninger enn dem som allerede er under utarbeidelse.

7 Forslag til forskriftsendringer

Forslag til endringer i utlendingsforskriften:

I forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her skal ny § 17-7 g lyde:

§ 17-7 g. *Folkeregistermyndigheten*

Folkeregistermyndigheten skal etter anmodning fra politiet, norsk utenriksstasjon, Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger om utlendingen registrert etter folkeregisterloven § 3-1 og § 3-2 i sak om

- a) *visum etter lovens § 10, § 11 og § 12,*
- b) *oppholdstillatelse etter lovens § 28 (beskyttelse),*
- c) *utelukkelse fra retten til anerkjennelse som flyktning etter lovens § 31,*
- d) *oppholdstillatelse etter lovens § 38,*

- e) opphold i forbindelse med arbeid og studier mv. etter lovens kapittel 3,
- f) familieinnvandring etter lovens kapittel 6,
- g) fornyelse av oppholdstillatelse etter lovens § 61,
- h) permanent oppholdstillatelse etter lovens § 62,
- i) tilbakekall av oppholdstillatelse etter lovens § 63 og § 126 annet ledd,
- j) utstedelse av oppholdskort etter lovens § 64 a,
- k) oppholdsrett etter lovens kapittel 13,
- l) tilbakekall av oppholdsdokumenter etter lovens § 120,
- m) reisebevis for flyktninger og utlendingspass etter lovens § 64,
- n) bortvisning etter lovens § 17 og § 121,
- o) utvisning etter lovens § 66, § 67, § 68, § 70, § 122 og § 126 annet ledd,
- p) opphevelse av innreiseforbud etter lovens § 71 annet ledd og § 124,
- q) kontroll som utføres i forbindelse med utlendingens meldeplikt etter lovens § 19 første ledd eller forskriftens § 1-1 ellefte ledd og § 1-10 tredje ledd,
- r) grensekontroll etter lovens § 15,
- s) alminnelig utlendingskontroll etter lovens § 21,
- t) iverksetting av vedtak etter lovens § 90 og
- u) fastsetting av utlendingens identitet etter lovens § 83 annet ledd og forskriftens § 17-7.

Folkeregistermyndigheten skal etter anmodning fra offentlige myndigheter nevnt i første ledd, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger registrert etter folke-registerloven § 3-1 og § 3-2 om

- a) referanseperson og garantist i sak som nevnt i første ledd bokstav a,
- b) vertsfamilie i sak om oppholdstillatelse for au pair, jf. lovens § 26 første ledd bokstav a, jf. forskriftens § 6-25, i sak som nevnt i første ledd bokstav g, i, n, o, p og i sak om tiltak mot vertsfamilie for au pair etter lovens § 27 b,
- c) arbeidsgiver etter lovens § 23 og oppdragsgiver etter lovens § 24 i sak som nevnt i første ledd bokstav e, g, h, i og o,
- d) utlendingens barn, foreldre, søsken, søskens barn, ektefelle, tidligere ektefeller, samboer, foreldres søsken og foreldres søskens barn i sak som nevnt i første ledd bokstav b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o og p, og
- e) referansepersonen og referansepersonens barn, foreldre, søsken, søskens barn, ektefelle, tidligere ektefeller, samboer, foreldres søsken og foreldres søskens barn i sak som nevnt i første ledd bokstav d, f, g, h, i, j, k, l, n, o og p.

Folkeregistermyndigheten skal, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger registrert etter folkeregisterloven § 3-1 og § 3-2 til de offentlige myndigheter nevnt i første ledd i forbindelse med utlendingsmyndighetenes rekvirering av d-nummer og innsending av opplysninger for tildeling av fødselsnummer til utlendinger som oppholder seg i Norge.

Forslag til endringer i statsborgerforskriften:

I forskrift 30. juni 2006 nr. 756 om erverv og tap av norsk statsborgerskap skal § 14-6 lyde:

§ 14-6. Opplysningsplikt for folkeregistermyndigheten

Folkeregistermyndigheten skal etter anmodning fra politiet, norsk utenriksstasjon, Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda, uten hinder av taushetsplikt, gi

opplysninger registrert etter folkeregisterloven § 3-1 og § 3-2 om den saken gjelder og denne personens nærmeste familie i sak om

- a) erverv av norsk statsborgerskap etter lovens kapittel 2, 3, 4 og § 37*
- b) tap av norsk statsborgerskap etter lovens kapittel 5.*

Nåværende § 14-6 blir § 14-7, og nåværende § 14-7 blir ny § 14-8.